

TÚZZOMÁNC készítés, kőfestés, zsírkőfaragás

Technikák bemutatása

Tűzzománc

Iparművészeti és képzőművészeti technika, melynek lényege, hogy porrá tört színes üvegyanyagot egy hordozó alapra - úgynevezett recipiensre, legtöbbször fémre- olvasztanak, a két anyag között összeköttetés jön létre oly módon, hogy együtt magas hőfokra hevítik őket, a felületet a zománc színesen díszíti. A zománc az ötvösség több ezer éves díszítőanyaga. Fejlődése során sokféle ötvöszománc-technika alakult ki. A zománc az üvegfélék nagy csoportjába tartozik. Az üveg fényáteresztő, víz- és saválló, éghetetlen, de törékeny. A zománcozás alapja lehet acéllemez, öntöttvas, vörösréz, ezüst és ötvözetei, platina, agyag, üveg, porcelán és kő. A technikákban megegyezik, hogy a száraz vagy nedves, iszapolt zománcport valamilyen módon a hordozó felületen vékony rétegben elhelyezik, majd az egészet kemencében kiégetik. A zománc alkalmazásának módja szerint két fő csoportra osztható: festőjellegű és ötvös jellegű zománcozásra. *Festőzománc* pl. a sablonzománcozás, a sgraffito, és a festőzománc technika; *ötvöszománc* pl. rekeszománc, a beágyazott zománc és a domborművű zománc. A zománccal bevont tárgyak jól ellenállnak az időjárásnak, különböző vegyi anyagok oldó- maró hatásának. Az iparban többek között konyhai edényeket, fürdőszobai és gyári berendezéseket vonnak be vele. Dekoratív felhasználás alatt művészileg feldolgozott fémek (dísztárgyak, ékszerek, képek) felületének díszítését értjük.

Kőfestés

Kisebb, nagyobb lapos köveket, kavicsokat gyűjtünk, ezeket különböző mintákkal díszítjük. Az elkészült munkánk lehet kabalakő, szerencsekő, varázskő, hálakő, vagy ajándékkő, kis mérföldkő, vagy papírnehezék.

Zsírkőfaragás

A zsírkő a földön található legpuhább kő (elsősorban dél- amerikai, ázsiai és afrikai a származási helye). Könnyen megmunkálható fűrészszel, reszelővel, ráspollyal, késsel, csiszolópapírral. Színe lehet bézs, világos és sötétzöld, világos és sötétbarna, antracit, fekete. Puha, nem törik szilánkosra, nem pórusos, azbesztmentes. Minden kő egyedi.

Kozmetikai és gyógyszerkészítményekben töltőanyagként, szigetelő kerámiákban; textil- és gumigyártásban adalékanyagként; festégyártásban (például szabókréta); növényvédő szerekben vivőanyagként használják. Az élelmiszeriparban csomósodást gátló anyagként, töltőanyagként, valamint egyes bevonatok készítése során alkalmazzák.

Folyamatleírások

TÚZZOMÁNCKÉSZÍTÉS

1. A hordozó alapot (öntöttvas, vörösréz, ezüst és ezüstötövetek, arany és aranyötövetek, platina, agyag, üveg, porcelán és kő) a kívánt formára vágjuk, alakítjuk, csiszoljuk.
2. A száraz vagy nedves, iszapolt zománccport a hordozó felületen vékony rétegben elhelyezzük.
3. Az alap hátoldalára előbb kontrazománccot teszünk, majd kiégetjük a deformáció elkerülése érdekében.
4. A nedves festéket kiszárítjuk. Az alaplemezt alapzománccal látjuk el.
5. Felvisszük a festéket az munkadarabra.
6. Kemencében kiégetjük. A kiégetés hőmérséklete 700–820 °C.

Technikák:

Sablonzománcozás esetén a kiégetett alapzománccra sablont helyezünk a kívánt formának megfelelő kivágással, majd ezen keresztül rászítáljuk a zománccport a lemezre, és így kerül be a kemencébe.

A **sgraffito** szó *karcolást, kaparást* jelent. Az ilyen technikával készült zománcképre rétegesen visszük fel a zománccot; a felső, még nem kiégetett zománccba belekarcoljuk a körvonalakat, visszakarjuk a körbehatárolt felületet, majd újra égetjük. Ez többször is megismételhető, a kaparás során mindig az előző réteg, a már kiégetett zománcc tűnik elő.

- KŐFESTÉS
- Kisebb, nagyobb lapos köveket, kavicsokat gyűjtünk.
- Alaposan megmossuk, szárítjuk.
- A kövekre különböző mintákat tervezünk, rajzolunk.
- Akril/ temperafestékekkel színesre festjük, díszítjük.
- Lakkozással tartósabbá tehetjük a munkadarabot.

ZSÍRKŐFARAGÁS

1. A zsírkőtömböket kisebb darabokra törjük.
2. A nyerskövet a kívánt formára alakítjuk. A megmunkálás során a háromdimenziós alkotások elkészítéséhez fűrész, reszelőt, ráspolyt, kést, csiszolópapírt használunk.
3. Egyedi darabokat formálhatunk: amulett rudakat, kőlapokat, gyertya és mécsek tartó alapokat, zsírkőállatokat, képtartókat.
4. Szükség esetén a darabokat zsírkőragasztóval rögzíthetjük.

TÚZZOMÁNC készítés, kőfestés, zsírkőfaragás

